

Wolters Kluwer vydal na trhu první komentář k zákonu o náhradě újmy způsobené povinným očkováním

Jedná se o zcela nový zákon. Co k jeho přijetí vedlo a jaké největší změny s ním přišly do našeho právního řádu? O zákonu a jeho dopadu do široké praxe hovoří autorky praktického komentáře Barbora Vráblová, Klára Dvořáková a Lenka Švarcová z advokátní kanceláře Holubová advokáti ve společném rozhovoru.

Proč je vůbec tento zákon potřeba?

Stát po lidech žijících v ČR požaduje, aby se podrobili mnoha očkováním. Je proto jen logické, že stát ponese odpovědnost za negativní následky povinného očkování. Možnost odškodnění následků vzniklých povinným očkováním zde přesto do přijetí zákona chyběla. Cílem zákonodárce bylo tento nedostatek, za který byl stát oprávněně kritizován i Ústavním soudem, odstranit. Zákon tedy konečně zakotvil v českém právní řádu možnost domáhat se na státu náhrady újmy, která očkovanému nebo osobě blízké vznikla v důsledku podrobení se povinnému očkování.

Kdo může podat žádost o náhradu škody a za jakých podmínek?

Zákon rozlišuje několik druhů oprávněných osob. Jednak to je očkovaný, dále osoba, která vynaložila náklady na péči o očkovaného a osoba blízká. Pro úspěšné uplatnění nároku je nutno splnit tři základní podmínky. Zaprvé, šlo o povinné očkování podle zákona o ochraně veřejného zdraví, které provedl poskytovatel zdravotních služeb. Zadruhé, došlo k zvláště závažnému ublížení na zdraví nebo úmrtí očkovaného a zatřetí, mezi aplikací povinného očkování a zvláště závažným ublížením na zdraví nebo úmrtím existuje vztah příčiny a následku. Zákon předpokládá, že u určitých typů zdravotních komplikací, které stanoví vyhláška Ministerstva zdravotnictví, bude příčinná souvislost dána a oprávněná osoba ji nebude muset prokazovat. Taková vyhláška však stále neexistuje, je znám pouze její návrh.

V jakém rozsahu je náhrada újmy poskytována? Z čeho se vychází při její výši?

Očkovaný má za zákonem stanovených podmínek nárok na odčinění bolesti, ztráty na výdělků a ztížení společenského uplatnění. Osoba, která vynaložila náklady na péči o očkovaného má za zákonem stanovených podmínek nárok na náhradu nákladů spojených o péči o zdraví očkovaného, s péčí o jeho osobu nebo jeho domácnost. Osoba blízká očkovanému má nárok na náhradu za duševní útrapy, pokud následkem povinného očkování dojde k usmrcení nebo zvláště závažnému ublížení na zdraví očkovaného. Vyjmenovaný rozsah jednotlivých nároků je podle našeho názoru pevně dán a není možné jej rozšiřovat. Zákon tak např. nepočítá s nárokem na náhradu nákladů pohřbu nebo nárokem na poskytnutí výživného pro osoby blízké při úmrtí nebo zvláště závažném ublížení na zdraví očkovaného. Pokud jde o určení výše uvedených nároků, postupuje se podle pravidel v občanském zákoníku, na který je v zákoně odkazováno.

Upravuje zákon i povinnost rodičů očkovat své děti?

Povinnost podrobit se očkování je zakotvena v zákoně o ochraně veřejného zdraví a na něj navazující vyhlášce o očkování proti infekčním nemocem. Zákon o náhradě újmy způsobené povinným očkováním na tyto předpisy navazuje, ale upravuje pouze odškodňování následků vzniklých povinným očkováním podle těchto předpisů.

Problematiku sporů ohledně povinného očkování v minulosti mnohokrát řešily české i evropské soudní orgány. Považujete některý rozsudek za zásadní?

Soudy již řešily, jak povinnost podrobit se očkování, tak poskytnutí finančního zadostiučinění za újmu na zdraví vzniklou v důsledku podrobení se očkování. Za zásadní považujeme nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 19/14, který se zabývá oběma aspekty. Ústavní soud v něm zdůraznil, že stanoví-li stát sankci pro případ odepření povinnosti strpět vakcinaci, musí se zamýšlet i nad situací, při níž eventuálně výkonem práva očkované osobě újmu na zdraví. Prostor k odškodnění takové osoby přitom podle Ústavního soudu otevírá sama Úmluva o biomedicíně, která je součástí ústavního pořádku a v čl. 24 hovoří o „spravedlivé náhradě“ za „nepřiměřené poškození“ zdraví způsobené zákrokem stanoveným zákonem.

Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva pak lze zmínit např. rozhodnutí ve věci Solomakhin proti Ukrajině (stížnost č. 24429/03) nebo Baytüre a ostatní proti Turecku (stížnost č. 3270/09). Za zmínku jistě stojí také v současné době probíhající řízení u Evropského soudu pro lidská práva ve věci Vavříčka, Novotná, Hornych, Brožík, Dubský a Roleček proti České republice (stížnost č. 47621/13 a další).

V souvislosti s aktuální situací se začíná hovořit o možnosti plošného povinného očkování obyvatelstva. Mají občané možnost jej odmítnout?

Obecně řečeno, bude-li očkování proti onemocnění COVID-19 uvedeno mezi povinnými očkováními ve vyhlášce o očkování proti infekčním nemocem, pak budou lidé povinni se očkování podrobit. Pokud se očkování podrobit odmítnou, bude jejich jednání hodnoceno v souladu se zákonem o ochraně veřejného zdraví jako přestupek s příslušnou pokutou.

Bylo by podle Vás třeba v zákoně do budoucna něco upravit?

Se zákonem jsou dosud v praxi minimální zkušenosti, což může souviset i s tím, že povědomí laické veřejnosti o jeho existenci je podle našich zkušeností minimální nebo žádné. Praxe nám advokátům podle našeho názoru ukáže řadu zejména procesních otázek. Řízení o žádosti není správním řízením, takže nelze postupovat podle správního řádu. Na rozdíl od zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, který velice podrobně upravuje podmínky řízení o žádosti, zákon o odškodňování následků očkování upravuje řízení o žádosti jen velmi základně. V našem komentáři jsme upozornily například na některé nejasnosti týkající se odstraňování nedostatků žádosti, náhrady účelných nákladů řízení, následné žaloby, promlčení nebo přechodu práv. Z hlediska legislativy je hlavně nyní potřeba, aby stát vytyčený cíl dotáhl a Ministerstvo zdravotnictví přijalo vyhlášku, kterou se stanoví seznam zdravotních komplikací jednotlivých povinných očkování.

Komentář zákona si můžete objednat v našem [e-shopu](#).

V ASPI je komentář nedílnou součástí specializace [Zdravotnictví a farmacie](#)

Další články:

- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [Jak ušetřit na energiích, aniž byste porušili zákon](#)
- [SLUTO DAŇOVÁ & ÚČETNÍ firma roku 2025: Kdo se letos zařadil mezi špičky oboru?](#)
- [Novela stavebního zákona, transparentní odměňování a AI v právní praxi: zveme na odborné konference Wolters Kluwer](#)
- [Zásady a principy soukromého práva jako základ moderní právní praxe. Proč má studium LLM smysl nejen pro právníky](#)
- [Kmenové listy v s.r.o. – právní rámec, převod a praktické dopady](#)
- [Executive LLM: Prestižní milník pro právní profesionály. Business Institut otevírá jarní cyklus již 1. března](#)